Tarihte Türkler ve İngilizler

Tarihi tefrika: 3 — Yazan: ZIYA ŞAKIR

Nihayet bu çarpışma sonunda

Kırk bin Türk süvarisi, tam yüz otuz bin kişilik Ehlisalib ordusunu perişan etti

O tarihte İngilizlerin şark millet ve hükûmetleri hakkındaki malûmatları o kadar noksan idi ki, Mukaddes topraklarda ve (Kudüs) kalesinin etrafında yüz binlerce frenk şövalyelerini kanlar içinde yere serenlerle, şimdi Avrupanın merkezine doğru ilerliyen Osmanlı Türklerini, ayni unsurdan ve ayni insanlardan zannetmekteydi. Buna binaen İngilterede birdenbire Türkler aleyhine kaynamaya başlıyan galeyanın sebebi; Türk milletinin manevi şahsiyetine karşı hasıl olan husumetten mütevellid olmayıp, sadece dini bir taassubun kanları kaynatmasından ve mukaddes bir (cihad) a iştirak edilerek bunun manevi mükâfatına nail olmaktan ibaretti.

İşte, (milâdın 1394 senesinde) mutaassıb Lânkaster Dükasını harekete getiren başlıca âmil de, bu dinî heyecandan ve (Mukaddes Peder) in emrine koşmaktan başka bir şey değildi. Fakat bu zatın gösterdiği taassub gayreti, nihayet bir tegebbüs derecesinden ileri geçemedi. Onun akim kalan teşebbüsünü, ancak iki sene sonra, oğlu Bolinburok yerine getirebildi.

***

Bolinburok, (1399 senesinde) Kral İkinci Şarl'ı hükûmetten iskat ederek Dördüncü Hanri unvanile İngiliz taht ve tacına sahib olan zattır.

1396 senesinde, Türkleri Avrupadan tardetmek için toplanan Ehli Salib ordusuna, bu zatın da (bin mızraklı şövalye) ile iştirak ettiğine dair, İngiliz evrak hazinesi mecmualarında bazı vesikalar bulunduğu gibi o devre aid kıymetli malûmatı ihtiva eden (J. H. Wylie's Henry IV) ismindeki tarihte de, bu hususa dair oldukça mühim tafsilât vardır.

Bolinburok; babasının sarayında, mutaassıb rahibler ve mürebbiler arasında, başlıca iki şey öğrenmiştir: Birincisi, taassub.. İkincisi, kahramanlık..

Bu iki his, bu zatı iyi bir şövalye olarak yetiştirmiş, daha pek genc yaşında, kahramanlık maceralarına sürüklemiştir.

1679 senesinde Londrada basılan ve (Robert Cotton) isminde bir muharrir tarafından yazılan (İllusterious Henries) adında bir kitab mevcuddur ki, bu kitab, Henri ismindeki İngiliz Krallarından bir kaçının hususi ve resmi hayatlarına dair bir çok mühim vak'alardan bahsetmektedir. Bu kitabda, saltanat makamına geçtikten sonra Dördüncü Henri unvanını alan Bolinburok hakkında da bir hayli malûmat verilmektedir.

Bu kitaba nazaran; kendisinde kahramanlık ve cengâverlik duyguları hisseden Bolinburok, daha pek genc yaşında iken ehemmiyetli maceralara atılmaktan çekinmemiştir.

Meselâ; 1390 senesinde Fas, Cezayir, Tunus, Trablusgarb mıntakalarında büyük mikyasta faaliyete geçen müslüman korsanları, Venedik ve Cenevizlileri fena halde hırpalamışlar, bunaltmışlar, adeta, Akdeniz hâkimiyetini ellerine almışlardı.

Bu iki devletin donanması, birleşmiş.. Avrupa devlet ve milletlerinden (hıristiyanlık namına) imdad istemiş.. Böylece teşekkül eden muazzam ve müşterek bir donanma tarafından Tunus ve Cezayir üzerine büyük bir hücum yapılarak bilhassa Tunus şehri yakılmış ve tahrib edilmişti.

İşte, bu Afrika seferine iştirak eden şövalye kuvvetleri arasına, Bolinburok da karışmış, korsanlarla yapılan bu harblerde taassub ve kahramanlık hislerini tatmin etmişti.

Bolinburok, aldığı dinî terbiye dolayısile kendisini (Mukaddes maksad) uğrunda her fedakârlığı ihtiyara mecbur biliyor, bu mecburiyete riayet ederek sevab kazanmak için hiç bir fırsatı kaçırmak istemiyordu.

Nihayet, bu fırsatlardan en mühimmi (1396) senesinde zuhur etti. Gene Macar Kralı Sijesmond'unteşvikile teşekkül eden büyük Ehli Salib ordusuna iştirak etmekte tereddüd göstermedi. Maiyetine bin aded mızraklı şövalye alarak, Fransız ordusile beraber, Karadeniz sahillerindeki Niğbolu kalesinin önüne kadar sürüklendi.

Türkler aleyhine teşekkül eden bu Ehli Salib ordusu, büyük bir ehemmiyeti ihtiva ediyordu. Orduda, Avrupanın en namdar şövalyelerinin başlarında, en yüksek kahramanlık vasıflarını taşıyan büyük kumandanlar bulunuyordu. Ve, artık bu kahir kuvvetle, Türkleri Avrupadan tardetmek, muhakkak addediliyordu.

Niğbolu sahrası, gök demirlere gark olan şövalyelerle dolmuştu. Çadırların önüne dikilen mızraklar, muazzam bir ormanı andırıyordu. Bilhassa Fransız şövalyeleri bu vaziyetten o kadar büyük bir gurura kapılmışlardı ki:

— Eğer sema yıkılacak olsa, mızraklarımızın uclarında durur.

Diye, söyleniyorlardı.

Fakat, bu mağrurane tefahur, bir kaç günden fazla devam etmedi. Anadoludan (Yıldırım) la yetişen Türk ordusu, birdenbire vaziyeti değiştirdi. (Kırk bin) Türk süvarisi, tam (yüz otuz bin) kişilik Ehli Salib ordusunu perişan etti. Büyük bir ormanı andıran şövalye mızrakları, Türklerin iğri ve keskin kılıçları altında cılız birer çırpı gibi parçalanıverdi. Bu muazzam ve kanlı meydan muharebesinin baş mürettibi olan Macar Kralı, yanında iki zat olduğu halde, zafer sahasını Türklere terketti ve (Tuna) üzerinde bulunan bir Venedik gemisine atlıyarak hayatını güçlükle kurtarabildi.

Macar Kralına refakat eden bu iki zattan biri, (Lânkaster Dükası) nın oğlu ve müstakbel İngiltere Kralı, (Bolinburok) tu.. Bu kahraman İngiliz asilzadesi, o korkunç muharebede, elindeki ağır kılıcla saatlerce dövüştükten sonra, artık müşterek ordunun ağır bir hezimete uğradığını görmüş.. İngilterede pek meşhur olan:

(İhtiyat, kahramanlığın büyük bir hassasıdır.)

Darbı meseline uyarak, Macar Kralile beraber, o Venedik gemisine iltica etmek zaruretini kabul etmişti. (1).

Kahramanları, ancak kahramanlar takdir eder.. Muhakkak olan bir ölümden - ve yahut esaretten - ancak bir mucize eseri olarak kurtulan Bolinburok, Karadenizi, Marmarayı, Akdenizi geçerek Dalmaçya sahillerinde bir iskeleye çıkarken, Türkler hakkında şu kararı vermişti:

— Aslanlar gibi çarpışan ve hiç bir kuvvetten yılmıyan, bambaşka bir millet... Büyük ve kat'i bir mecburiyet hissedilmezse, bu millete karşı silâh çekilmez!.

***

Bolinburok, bu kararında durdu. Büyük bir istirham karşısında kaldığı halde artık Türklere karşı tekrar silâh çekmedi.

Burada da, gene İngiliz vesika membalarına istinad edelim (2). Bu mühim vak'a hakkında da kısaca malûmat verelim:

Yıldırım Beyazıd, Niğbolu meydan muharebesinde kazandığı zafer üzerine artık (namağlûb) hükümdar mertebesini ihraz etmişti. Bu da, Bizans İmparatoru - İkinci Emanuel'e büyük bir korku vermişti.

Maamafih, bu korku, pek o kadar da sebebsiz değildi. Yıldırım, Bizans surlarına o kadar yaklaşmıştı ki, Türk atlarının kişnemeleri şehirden işitiliyor.. Bizans halkı, büyük bir endişe ve telâşla titreşiyordu.

Emanuel, Yıldırımın her arzusunu yerine getiriyordu.. Taahhüd ettiği vergiyi muntazaman veriyor.. Şehirde bir cami inşası ve bir (kadı) tayini gibi teklifleri de kabul ediyordu.

Fakat Yıldırımın maksadı, bunlardan ibaret değildi. Onun başlıca gayesi, İmparatoru gafil avlıyarak günün birinde hakikî bir yıldırım gibi, Bizans kalesinin başına inmekti.

İmparator Emanuel, Yıldırımın bu maksadını, çoktan keşfetmişti. Bu muhakkak felâketten kurtulabilmek ümidile, bizzat bir seyahate çıkarak, Avrupa hükümdarlarına şahsan başvurmaya karar vermişti.

Emanuel, bu kararını, ancak 1400 senesinde tatbik edebildi. Koca şarkî Roma İmparatoru, muhteşem bir misafir, fakat âciz bir ricacı halinde evvelâ Roma ve Napoli, sonra Fransa saraylarını ziyaret etti.

Roma ve Napoli saraylarında, derdine derman bulamadı. Çünkü bu sarayların sakinleri, şarktan gelen muazzam Türk selinin, kolayca durdurulamıyacağını anlamışlardı.

Fakat Fransa sarayındakiler, Niğbolu sahrasında can veren on bin Fransız şövalyesinin acısını unutmamışlardı. Türklerden, bunun intikamını almayı istiyorlardı.

Emanuel, Fransızlardan büyük vaidler aldı. Hatta o, orada iken, Türk akıncılarına mukabil bir takım Fransız atlıları yola çıkarıldı.

Bizans İmparatorunun en büyük ümidi, İngilizlerdendi. Çünkü, pederinin vefatı üzerine Lânkaster Dükü olan Bolinburok, tam isabetli bir hükûmet darbesile Kral İkinci Rişard devirmiş, Dördüncü Henri unvanile İngiltere tahtına geçmişti.

İmparator Emanuel, bir mektubla Dördüncü Henriye müracaat etti. Şahsan mülâkat etmek arzusunda bulunduğunu bildirdi.. Halbuki Dördüncü Henri o aralık İskoçyalılarla harbetmekle meşgul olduğu için, böyle bir ziyaretle oyalanmak hoşuna gitmedi. Emanuele, baştan savma bir cevab verdi.

akat Emanuel, artık kapı kapı dolaşan bir dilenci haline gelmişti. İngiltere Kralının bu istiskaline aldırmıyarak, mülâkat arzusunda ısrar gösterdi.

Kral Henri düşündü. Avrupa saraylarında hüsnü kabul görmüş olan koca bir İmparatora büsbütün kayıdsızlık göstermek, büyük bir nezaketsizlik addedilecekti. Buna binaen, bu müz'ic misafiri kabule muvafakat gösterdi. İngiltereye davet etti.

Düşkün vaziyetine rağmen - Bizanslılara hâs olan - debdebe ve tantanadan vazgeçemiyen imparator, maiyetinde bir alay uzun sakallı, beyaz cübbeli papaslar ve sırmalı elbiselere, altın yaldızlı zırhlara gark olmuş adamlar olduğu halde, büyük bir gösterişle İngiltereye geçti.

(Devam ediyor)

(1) (J. H. Wylie's Henry IV) kitabının 158 inci sahifesinden itibaren bu vekayi etrafında mufassal malûmat vardır.

(2) O tarihte bazı (kiliseler, vekayi ve hâdisatı büyük bir dikkatle günü gününe tespit ediyorlardı. (M. L. Bellaguet) isminde bir zat bu kayıdları toplamış, neşretmiştir. Sonra bu neşriyat; (Chronique du Religieux de Saint - Denys) unvanı altında fransızcaya tercüme edilmiştir. Bu tercümelerin 3 üncü cildinde, naklettiğimiz hâdisat mündericdir.

Şehir ve Memleket Haberleri

Hava şehidleri

Yapılacak merasimin programı hazırlandı

Tayyare şehidleri ihtifali çarşamba günü Fatih parkındaki Tayyare abidesi önünde yapılacaktır. İhtifal münasebetile çarşamba günü saat 14 ten 15 e kadar bir saat hava faaliyeti tatil edilecektir.

Saat 13 ten itibaren davetliler, kıt'alar, mektebler ve halk, krokide gösterilen yerlerde toplanmağa başlayacaklardır. Merasim saat 14 te Fatih parkile Selimiyeden atılacak toplarla başlayacaktır. Bunun üzerine merasim kumandanı olan İstanbul Merkez Kumandanı, merasimi açacak ve merasim yerinde bulunanları hava şehidlerini ve bütün şehidleri selâmlamağa davet edecektir. Bunu müteakib bir borazanın vereceği işaret üzerine, kıt'alar, okullar ve subaylar selâm vaziyeti alacaklar ve şehidlere hürmet ve selâm vazifesini ifa edeceklerdir. Bu sırada Fatih parkında, Beyazıd ve Galata kulelerinde, resmî daire ve müesseselerde ve limanda mevcud gemilerdeki bayraklar yavaş yavaş yarıya indirilecek, bütün gemiler ve fabrikalar düdük çalacaklardır. Bütün nakil vasıtaları ve sokaklarda bulunanlar bir dakika oldukları yerde duracaklardır. Bir dakikanın sonunda çalınacak ikinci bir boru selâm vazıyetine nihayet verecek ve bayraklar tekrar çekilecek, düdükler susacaktır.

Tayyare abidesi önünde ordu namına bir hava subayile Türk Hava kurumundan, halk namına Şehir meclisinden, ve yüksek tahsil gençliğinden birer kişi hitabelerde bulunacaklardır. Mızıka matem marşını çalacak ve bir manga asker, üç defa havaya ateş edecektir.

Müteakiben yapılacak bir geçişle merasim nihayet bulacaktır. Merasim geçişine, Maltepe lisesi ve mızıkası, Tümen mızıkası, bir piyade taburu, bir topçu bataryası, bir polis taburu, Türkkuşu, Kız Muallim mektebi, Cumhuriyet kız lisesi, İstanbul kız lisesi ve Darüşşafaka, Hayriye, İstanbul, İstiklâl, Pertevniyal, Vefa erkek liseleri iştirak edeceklerdir.

MÜTEFERRİK

Bükreş elçimiz Ankaradan geldi

Bükreş büyük elçimiz Hamdullah Suphi dün sabah Ankaradan şehrimize gelmiştir. İstanbulda bir iki gün kaldıktan sonra Bükreşe gidecektir.

Tarihî bir lâhid bulundu

Erenköyde bir evin kuyusu tamir edilirken kuyunun içinde çok eski zamandan kalma bir lâhde tesadüf edilerek keyfiyet Müzeler idaresine bildirilmiştir. Müze memurları mahalline giderek tetkikat yapmışlardır. Bu lâhdin miladdan sonra ikinci ve üçüncü asırlara aid olduğu anlaşılmıştır. Ayni yerde bulunan bazı çömlekler ve göztası şişeleri ve diğer bazı eski mamulât Müzeye nakledilmiştir. Müzeler müdiriyeti kuyunun içindeki suyu temizletmektedir. Lâhid bundan sonra çıkarılarak Müzeye nakledilecektir. Maamafih bunun etrafında diğer bazı mühim şeylerin bulunması ihtimali vardır.

Eskişehir değirmencileri ucuz un vermek isteyor

Ekmekçiler cemiyeti reisi Belediyeye müracaatle kendilerine değirmenciler tarafından verilen unun çuvalının 640 kuruş olduğu halde, nakliye masrafı ve sairesinin zammile değirmencilerin bunu fırıncılara 680 kuruşa vermekte olduklarını beyan etmiş ve ekmek narkının vaz'ında bunun da nazarı dikkate alınmasını istemiştir.

Diğer taraftan şimdiye kadar İstanbul ihtiyacını temin eden 400 ton buğday Toprak Ofisi tarafından verilmekteydi. Eskişehirden şehrimize gelen bir değirmenci heyeti, Belediyeye müracaatle Toprak Ofisinin verdiği ekmeklik un yerine kendilerinin çeşnisi daha fazla yumuşak buğdaydan yapılmış un verebileceklerini ve bu suretle İstanbulun ekmek ihtiyacını daha ucuza maledeceklerini söylemişlerdir. Belediye, bunlardan ne suretle teminat verebileceklerini sormuştur. Bu gün Belediyede bir toplantı yapılarak bu konuşmalar müzakere edilecektir.

Galatasarayın pilâv ziyafeti

Galatasarayın her sene yaptığı mutad pilâv ziyafeti, haziranın ikinci günü lisede yapılacaktır.

Ziyafete hazırlanmak üzere Galatasaraylılar önümüzdeki cuma günü cemiyet lokalinde bir toplantı yapacaklardır.

KISA HABERLER

* Harbiyeden Hamama giden 535 numaralı vatmanın idaresindeki tramvay; Feriköyde oturan Hacının kızı 5 yaşında Maideye çarpmıştır. Yaralı çocuk, Şişli Etfal hastanesine götürülmüştür.

* Hayvan ticareti yapan Receb adlı biri, geçen sene mayısının 15 inde bazı tanıdıklarile beraber Sirkecide Şen Cumhuriyet lokantasında rakı içerken, aralarında çıkan bir münaşaşada Türklüğü tahkir ettiği iddiasile muhakeme ediliyordu. İstanbul İkinci Ağırceza mahkemesi; Recebin beraetine karar vermiş, mevkuf, salıverilmiştir.

* Konservatuar talebesi dün bir vapur gezintisi yapmıştır. Şirketihayriyenin 47 numaralı vapurile saat 8,30 da Köprüden hareket eden talebeler, Burgaz adasına giderek güzel bir gün geçirmişler ve akşam saat 20,30 da dönmüşlerdir.

Alacak yüzünden işlenen cinayet

Çarşı içindeki kanlı hâdisenin muhakemesi son safhaya geldi

Bir kişiyi öldürmek ve iki kişiyi yaralamaktan İstanbul ikinci ağırceza mahkemesinde muhakeme edilen Hamza Bakırcının muhakemesi; son safhaya geliyor. Müddeiumumilikçe esastan mütalea bildirilmiş, muhakeme müdafaa ve karara kalmıştır. Mahkemede serdedilen iddianameye göre, mevkuf 1335 tevellüdlü Hamid oğlu Hamza Bakırcı, öldürdüğü Yervant ve yaraladığı Karabetle ortaklaşa işe girişmişken, ortaya 500 lira kadar bir sermaye koymuş ve üçü birden, Adana, Malatya, Diyarbakır, Tokat, Samsun, Giresun havalisinde bir müddet manifatüra ticareti yaptıktan sonra, Almanyanın Polonyaya saldırmasile Avrupada harb başlayınca, geçen sene eylûl ayında, İstanbula gelmişler. Üç ortaktan Yervantla Karabet, Kapalıçarşıda Aynalıçeşmede 16 numaralı dükkânı kendi namlarına kiralayarak, Hamzadan ayrılmış ve hesablaşmışlar. Hesabları tasfiye safhasında; Hamzanın 286 lira alacak iddiasına karşı Yervantla Karabet, «hayır, bizden alacağın 35 lira eksiğine 256 liradır» diye itirazda bulunmuşlar. Bu yüzden münakaşa ederlerken, iki tarafın tanıdıklarından Hüseyin araya girmiş, bu tavassutla Hamza 30 lira fazla alacak iddiasından vazgeçmiş. Anlaşmışlar ve Hamza; 256 lira alacağına mukabil, eski ortaklarından 206 liralık eşya alarak borcun bu kısmı böylece ödeşilmiş. Hamza; geriye kalan 50 lirayı da nakden sonradan almağa razı olmuş, Trakyaya gitmiş, orada iş yapıp tekrar İstanbula dönmüş. 13 teşrinievvel 1939 günü sabahı, Kapalıçarşıya, eski ortaklarının dükkânına uğrayan Hamza; kalan 50 lirayı isteyince, eski ortaklar; «şimdi dükkânın tamirile meşguluz, sonra gel, görüşürüz» diye parayı vermemişler. Münakaşa kızışmış, bu sırada infiale kapılan Hamza; yanında taşıdığı Negant tabancasını cebinden çıkardığı gibi dükkânda bulunanlara karşı altı el kurşun sıkmış. Mermilerden biri Yervanta rastlayarak içeride kalıp, yaptığı tahribat, dahilî nezifle ölüme sebeb teşkil etmiş. Karabet de diğer bir kurşunla 12 gün işinden gücünden kalacak derecede yaralanmış, o aralık dükkânda bulunan Şinorik isimli biri de başka bir kurşunla yaralanıp, 12 gün iş görememiş. Hamza; mahkemede, eski ortaklarından alacağını istemesine karşı kendisine «sen buraya fazla sokuluyorsun, yoksa bize postunu vermeğe mi geldin» tehdidi savrulduğunu, Yervantın keserle, Karabetin tahta parçasile söve saya üzerine atıldıklarını ve vurduklarını, kendisinin de tecavüzden korkarak mütecavizleri korkutmak maksadile tabancasını çıkarıp, onların ayaklarına doğru ateşlediğini, müdafaa yollu söyleyordu. İddianamesinde hâdiseyi yukarıdanberi belirtildiği gibi anlatan Müddeiumumî Turgud; gerçi bu müdafaayı üç amme şahidi kısmen teyid etmekte ve muayene raporunda Hamzada da berelenme izleri görüldüğü anlaşılmakta ise de, tetkik edilen keserde kan lekesi bulunmadığını, berelenmeyi mucib darbın da tabancayla endahtı müteakib vukua geldiği kanaati hâsil olduğunu kaydederek, Hamza Bakırcının, uzun müddet beraber çalışmadan bakiye borcu derhal alamamaktan münfail ve mütehevvir bir halde kasden eski ortaklarından Yervantı öldürdüğünü, Karabeti ve o aralık dükkânda bulunan Şinoriki de yaraladığını ileri sürmüştür. Ve cezayı hafifletme sebebi gözönünde tutulup o suretle cezalandırılmasını istemiştir.

Hukuk talebeleri Adapazarına gidiyorlar

Hukuk Fakültesi talebeleri Dekan Ali Fuad Başgil'in riyasetinde Profesörlerile birlikte 19 mayıs genclik Bayramını Adapazarında geçireceklerdir.

Son sınıf talebeleri tarafından dekan ve profesörleri şerefine tertib edilen bu tetkik gezisi için dün Fakülteden Münir Umar Kaymakamla görüşmek üzere Adapazarına gitmiştir.

Denizde bir kaza

Bir sandal devrildi, bir çocuk boğuldu

Çırağan sarayı önlerinde dün bir deniz kazası olmuştur. Ortaköyde oturan 18 yaşında Rıza, 17 yaşında Vitali, 16 yaşında Moiz, 16 yaşında Avak, 13 yaşında Manol, 8 yaşında Eran, bir sandal safası yapmağı kararlaştırmışlar ve Ortaköy iskelesine aid olan Mustafa Allcanın 4852 numaralı sandalına binmişler ve denize açılmışlardır. Sandal Çırağan sarayı önlerindeyken, arkalarından gelen Hasanın idaresindeki 22 tonluk Feyzi Bahri yelkenlisine bağlı flika, çocukların bindiği sandala çarpmıştır. Sandal devrilmiş, içindekiler denize dökülmüşlerdir. Gerek yelkenliden, gerek o sırada civardan geçen Şirketi Hayriyenin 58 numaralı vapurundan yapılan yardımla, çocuklardan beşi kurtarılmıştır. Yalnız Ortaköyde Yenimeyhane sokağında 15 numaralı evde oturduğu anlaşılan 16 yaşındaki Moiz; bütün aramalara rağmen bulunamamıştır. Kendisinin boğulduğu kanaati hasıle gelmiştir. Kazanın mes'ulleri tespit edilmek üzere, tahkikata başlanmıştır.

ŞEHİR İŞLERİ

Tepebaşı bahçesi tanzim ediliyor

Tepebaşı bahçesile Perapalas arasındaki tramvay caddesi üzerine tesadüf eden ve caddenin içine doğru uzanan bir çıkıntı vardır. Belediye, Tepebaşı bahçesinin inşaatına başlamış bulunduğundan ilk iş olarak bu çıkıntıyı ortadan kaldırarak caddenin daha fazla genişlemesini temin edecek ve bundan sonra da bahçeyi düzeltmeğe başlayacaktır.

Tepebaşındaki bu çıkıntı kaldırıldıktan sonra diğer bazı caddelerdeki buna benzeyen çıkıntılar da ortadan kaldırılarak bunların genişlemesi ve düzelmesi temin edilecek ve bu suretle bu gibi yerlerde bilhassa güçleşen seyrüsefer zorluğunun da önüne geçilmiş olacaktır.

Kıskançlık yüzünden mahkemeye düştüler

Kıskançlık sebebile ortaya çıkan bir hâdise; dün meşhud suç nöbetçisi Sultanahmed birinci sulh ceza mahkemesinde karara bağlanmıştır. Hâkim Reşid Nomer; mahkemeye getirilen hırdavatçı Artinle terzi Parsihin biribirlerini dövdüklerini sabit görerek, her ikisinin de 20 şer gün hapsine karar vermiştir.

Kıskançlığın mahiyetine gelince; 50 yaşında olan Artin, bir müddettenberi ayrı yerde oturan karısı 30 yaşında Gülümyanın 35 yaşında terzi Parsihin yanında çalışmasını hoş görmüyormuş. Evvelki akşam, Beyazıdda bir handa terzilik eden Parsihin yerine gitmiş, bir de bakmış ki karısı oturmuş, dikiş dikiyor. Artin; «Sen bunu ne diye yanında çalıştırıyorsun?» diye Parsihe çatıyor, Parsih; «Benden iş istiyor, ben de veriyorum. Ne var bunda?» diyor ve derken dövüşüyorlar.

Hâkim Reşid Nomer; mahkemede taraflara barışmalarını teklif etmiş, Artin «Karımın bir daha o dükkânda çalışmaması ve Parsihin de karımı yanında çalıştırmaması şartilel» diye şart koşmuştur. Karısile terzi Parsih; bu şartı kabule yanaşmamışlar, bunun üzerine mahkemece, her ikisi hakkında da tecilsiz mahkûmiyet karar altına alınmıştır.

Dostunu yaraladı

Evvelki gece galatada şerbethane sokağında oturan Despinanın dostu Salâhaddin, sarhoş olarak oraya gelmiş, «Sen artık beni sevmiyorsun» diye kavga çıkarmış, Despinayı kunduracı bıçağile sol omzundan yaralamıştır. Despina, tedavi altındadır. Salâhaddin yakalanmıştır.

Kulağından yaralanmış

Pangatıda oturan Mustafa oğlu Süleyman; Nişantaşında Rumeli caddesinden geçerken 3684 numaralı kamyonun müsademesine uğramıştır. Kulağından yaralanan Salâhaddin hastaneye gönderilmiş, Şoför Temel oğlu Osman yakalanmıştır.

Adana Halkevinin verdiği temsiller

Adana (Hususi) — Halkevi temsil kolu gencleri, geçen hafta Niğde ve Konyaya giderek temsiller vermişler ve bu türnelerinde büyük muvaffakiyet göstermişlerdir. Genclerimizin bu muvaffakiyetleri hakkında «Niğde» ve «Ekekon» gazeteleri uzun yazılar tahsis etmek suretile genclerimizin üstün kabiliyetlerini tebarüze çalışmışlardır.

Gönderdiğim resim, bu türneye iştirak eden genclerimizden bir kaçını göstermektedir.

Amerikan Kız Kolejinde spor günü

Arnavudköy Kız Kolejinde, İngiliz Hayskul, Üsküdar Amerikan, Amerikan Kız lisan dersaneleri talebeleri arasında zengin bir spor hareketi yapılmıştır.

Voleybol, basketbol, tenis, ok, koşma, atlama ve atma müsabakaları heyecanlı bir şekilde icra edilmiştir. Yukarıki resimler, talebeleri muhtelif oyunlarda göstermektedir.

Siyasî icmal

Toptan harb

Yeni Avrupa harbi ikinci safhasına girmesile iki taraf bütün kuvvetlerini toptan ortaya atmak zarureti karşısında kalmışlardır. Gerek hükûmet idaresinde, gerek halk arasında tam bir milli birlik tesisi için her çareye başvurulmuştur. Bunun en bariz delilini İngilterede görüyoruz. Harb kabinesi kuruldu. Harbin teknik idaresile doğrudan doğruya alâkadar nezaretlerin de başına ötedenberi azim ve gayretile şöhret bulan adamlar getirildi.

Müdafaa ve Bahriye Nazırı Çörçil bütün dikkatini harb siyasetini idareye hasredebilmek için Başvekil ve Müdafaa Nazırı olarak kaldı. Ötedenberi hem Almanyaya, hem de İtalyaya karşı harbe şiddetle taraftar olup Hariciye Nazırı sıfatile memleketin harici siyasetini bu istikamete çevirmek istediğinden Çemberlayn tarafından bu vazifeden uzaklaştırılmış bulunan yüzbaşı Eden, Harbiye Nazırı olmuştur.

Bahriye Nezaretinde eski tecrübeli nazırlardan olup parlamentoda şimdiki baharî idareyi daima şiddetle tenkid eden Aleksandr getirilmiştir. Muhalif liberallerin lideri olup İngilterenin bir türlü hava tefevvukunu temin etmemiş olmasını her zaman tenkid eden Sinclais Hava Nezaretine getirilmiştir. Lord Halifaks'ın Hariciye Nezaretinde kalması Çemberlayn'in Başvekâletten çekilmesine rağmen şimdiye kadar takib olunan ve harice karşı bir çok taahhüdleri bulunan siyasetin değişmiyeceğini göstermektedir. Amele partisinin iki liderine teknik müdafa işleri ve idare verilmemiştir. Fakat bunlar kendileri gibi ayni vaziyette kalan Çemberlayn ile birlikte harb siyasetini Çörçil'in riyaseti ve Halifaks'in rehberliğile idare edecek asıl harb kabinesini teşkil etmektedirler.

İngilterenin en meşhur devlet adamlarından Loyd Corc, hem yaşının geçkin, hem de harbi neticelendirmek için ısrar eylediği usul ve siyaset, aykırı görüldüğünden ve arkasında büyük bir parti ve mühim bir teşekkülü bulunmadığından kabineye alınmamıştır. Fakat bellibaşlı siyasî parti ve teşekküllerin hepsi de müessir ve faal rol oynıyacak nezaretlere tayin edilmek suretile kabineye girmiş bulunduklarından bütün İngiliz matbuatı tarihte misli görülmemiş tam bir siyasî birliğin şimdi tahakkuk eylediğini derin bir memnuniyetle yazmaktadırlar.

Başka memleketlerde birer derd ve gaile olan komünistlik ve ırk ziddiyeti İngilterede yoktur. Bunun için yeni kabine, komünist gazetelerin şiddetli hücumlara devam etmelerine rağmen neşriyatını tatil etmemiştir. Yalnız haricin ve bahusus düşmanların bu gazeteler vasıtasile İngilterenin dahilî ahvaline muttali olmamaları ve esrar öğrenmemeleri için harice çıkarılması menedilmiştir.

Fransada ve Belçikada vaziyet böyle değildir. Meselâ, Belçika, düşman istihkâm hatları önüne gelmiş ve bazılarına ayak atmış bulunduğu halde komünistlik ve ırk ziddiyeti susmayıp Brüksel hükûmetini şiddetli tedbirler almağa mecbur etmiştir. Komünist ve flaman milliyetçisi meb'uslardan, liderlerden ve azalardan bir hayli tevkif edilmiştir. Fakat vatan tehlikesi karşısında hükûmet kuvvetli olduğundan bu haller memleketin müdafaasını askerî cihetten zâfa uğratacak değildir.

Harbin harice yayılması tehlikesi tamamile bertaraf olmuş gibidir. Çünkü İngilizlerle Fransızlar yalnız orta Amerikada Holandaya aid iki adaya buradaki dünyanın en büyük petrol tasfiyehanelerini muhafazada Holandalı memurlara yardım için bir miktar asker çıkarmışlardır.

Muharrem Feyzi TOGAY

Bursa mıntakasındaki bütün tütünler satıldı

Bursa (Hususî) — Mıntakamızdaki tütün satışları tamamen bitmiştir. Satılmıyan tütün kalmamıştır. Her sene haziran ortalarında biten satışların bu sene nisan sonunda bitmiş olması alıcılardaki hararetli talebi göstermek itibarile bilhassa kayda şayandır.

Salâhiyettar zevattan öğrendiğime göre, bu seneki tütün satışlarında görülen fiat yüksekliği geçen sene mahsulüne nispetle yüzde altmış fazladır.

Zürra bu vaziyetten çok memnun kalmıştır. Bunun için gelecek sene daha fazla tütün ekmeye hazırlanmaktadır. Bir çok mühim firmalar da gelecek sene Bursa mıntakasından tütün almaya karar vermişlerdir.

Bursa Halkevi komiteleri

Bursa (Hususî) — Halkevimizde bütün komiteler yeniden seçilmiştir. Yeni komiteler, Valimiz Refik Koraltanın riyasetinde toplanmışlar ve birer birer iş programlarını izah etmişlerdir. Bu programlar üzerinde geniş mütalealar serdedilmiştir. Neticede Valimiz, yeni komitelere; programlarının tatbikında muvaffak olmalarını ve kendilerine her türlü yardımı yapacağını bildirmiştir.

Toplantı çok kalabalık ve alâkalı olmuştur.

CUMHURİYET

Abone şeraiti — Nüshası 5 kuruştur

	Türkiye için	Hariç için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin, edilmesin iade edilmez ve zıyaından mes'uliyet kabul olunmaz.